

نوروزی: خانه های نورانی را از آیه ای در قرآن استناد کردیم که خداوند صریحا اشاره می کند برخی خانه ها را به برخی دیگر رفعت داده و آن خانه ها محل نورالهی هستند جالب است بدانید بسیاری از حسینیه های بزرگ مثل حسینیه علم بلائی یا حسینیه مددی سابقا خانه یک محب ابا عبا... بوده است که جلسات را خالصانه برگزار می کردند

گفت و گو با عوامل مجموعه مستند «خانه های نورانی»

پای منبر پیرغلامان

هانیه علی نژاد
خبرنگار

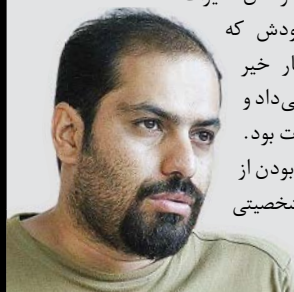
روضة خوانی و عزاداری برای ائمه اطهار (ع) در ایران قدمت چند صد ساله دارد. این جریان در ایام محرم و صفر به اوج خود می رسد و مراسم عزاداری ابا عبا... (ع) سال هاست با شکوه خاصی برگزار می شود. در قدیم روضه های خانگی رونق بیشتری داشت و افراد در منزل خود روضه ها را برگزار می کردند؛ چرا که به برکت و تاثیر آن روضه ها بر خانه باور و اعتقاد داشتند. مستند «خانه های نورانی» به تهیه کنندگی امین نوروزی در پی این است که آداب و سنن روضه های قدیمی را بازسازی کند و آنها را در معرض دید عموم به ویژه نسل جدید که با آن فضا بیگانه است، قرار دهد. این مستند سراغ پیرغلامانی رفته است که روضه های خانگی از اساسی ترین امور زندگی آنها بوده و سال ها این فضا را با عشق ادامه داده اند. هر قسمت از این مستند که از دوشنبه دهم مرداد هر شب ساعت ۳ و ۱۹ دقیقه از شبکه مستند روی آنتن می رود را افراد مختلفی کارگردانی کرده اند.

پیوند بازار و مردم در روضه ها

علی ملاقلی پور، بازیگر و کارگردان سینمای ایران، از کارگردانان مجموعه مستند خانه های نورانی است. او که مثل پدرش رسول ملاقلی پور در سینما هم فعالیت دارد، آثاری مثل «قندون جهیزیه»، مستند «راه طی شده» و... را در کارنامه اش دارد. ملاقلی پور کارگردان یکی از قسمت های خانه های نورانی است. او در مورد طرح کلی این مستند در گفت و گو با قاب کوچک عنوان کرد: سوزه ای که به بنده واگذار شد منزل آقای سید محمد اصفهانی بود که مشهور به آقا سید محمد حوله ای بودند. ایشان بیش از چند دهه در منزلش برای ائمه اطهار روضه برگزار می کرد. چیزی که این سوزه را خاص می کرد این بود که بسیار دست به خیر بود و اعتقاد داشت در خانه ای که روضه ائمه برپا می شود، باید مشکل مردم حل شود. ایشان فقط به روضه خالی اکتفا نمی کرد.

منابع تحقیقاتی این پروژه هم از مواردی بود که او درباره اش گفت: این سخنان کسانی است که سال ها با ایشان همنشین بودند و ما با آنها مصاحبه کردیم. ایشان بازاری بودند و حجره ای داشته و افراد بازاری را می شناخته و آنها را به مراسم دعوت می کرد. در آن مراسم مردم کوچه و بازار را به افراد بازاری پیوند می داد تا مشکل شان را به واسطه روضه حل کنند. ایشان معتقد بودند کار ائمه همین بوده و به همین سبب است که امام حسن مجتبی (ع) کریم اهل بیت نام گرفته اند. به واسطه سال ها مراقبه و ارادت و ارزشی که داشتند، کراماتی به ایشان داده شد که این سر مستند را بالاتر می برد. مستند به لحاظ فرمی ساده است. اگر کسی مستند را ببیند با خودش می گوید این افراد چرا حالا نیستند. این کارگردان با اشاره به این نکته که خانه های نورانی به تفاوت روضه های قدیم و جدید پرداخته، بیان کرد: در روضه های قدیمی به نکات ریزی توجه می شد. در قدیم مثلا روضه خوان بالای مجلس می نشست و صاحب روضه کنار در می نشست. چون اعتقادات خاصی داشتند. روضه های قدیمی یک فضای سنتی داشت که از آن دور شدیم. آقا سید محمد حوله ای همیشه در منزلشان خیرات می دادند. نه تنها خودش که هر کسی می خواست کار خیر کند، هزینه را به ایشان می داد و ایشان مسئول این خیرات بود. این دست به خیر وسیع بودن از عجایب شخصیت است؛ شخصیتی که بسیاری ادعاست.

داستان «خانه های نورانی»

حال بسیاری از مکان ها در ایران قدمت چند صد ساله دارند و اگر خدا توفیق دهد می توان جریان خانه های نورانی را به شهرها و استان های مختلف برد و در کنارش سنت های گذشته را که به مرور زمان از بین می رود، مطرح کرد. مثلا حسینیه بلادی رسمی دارند از گذشتگان تا امروز که نوزاد را درون نان می آورند که نشانه و برکت زندگی است و بعد آن نان را تبرک به عزاداران می دهند. این مستند به دنبال ترویج روضه های خانگی است. وقتی روضه ها در خانه ها گسترش پیدا می کنند برکت نام ائمه (ع) هم در آنها جریان می یابد و به محبان لطف و ویژه عنایت می کنند.

۱ پس از سراسر ایران از این خانه ها گفتید، چطور به آنها دسترسی پیدا می کردید؟

معمولا از هرستانی آماری درمی آوریم و به بچه های مستند سازی که در استان ها می شناسم پیشنهاد می دهیم تا با مؤلفه های مشخص، سوزه را پیگیری کنند. یک تحقیق و چند مصاحبه انجام می دهیم تا ببینیم کدام مورد به آنچه ما می خواهیم، نزدیک است.

۲ تفاوت سری دوم مجموعه مستند خانه های نورانی با سری اول آن در چیست؟

تفاوت جدی بین این دو سری نیست. هر چند مایلیم از نظر تولید، شرایط آن بهتر شود. تعداد قسمت های فصل اول و مدت زمان آن به همین دلیل بسیار کم بود. در این مستند چون هر قسمت کارگردان و تیم تولید مجزایی دارد، هزینه ها متفاوت است. امیدوارم این کاری را که دلی انجام می دهیم، افراد حمایت کنند تا شرایط بهتری ایجاد شود و کیفیت کار بالاتر برود.

۳ در آخرا این که به نظر شما تفاوت روضه های جدید با روضه های قدیمی در چیست؟

این مدل عزاداری و روضه ها با هیأت های پر جمعیت امروز که حتی صفحه اینستاگرام دارند و دنبال دیده شدن هستند، تفاوت زیادی دارد. روضه های خانگی دنبال جمعیت نیستند و بیشتر به دنبال حال و فضای معنوی هستند. روضه های قدیمی وجه رسانه ای را که اکنون مرسوم است، نداشتند و درگیر سیستم صوت و تصویر نبودند. در همان لحظه و همان حال سپری می کنند و از این جهت کار کردن روی این موضوع خیلی سخت است. چون افراد با اخلاص عموما سخت جلوی دوربین قرار می گیرند. به طور خلاصه در آوردن حال آن خانه سخت است و این چیزی نیست که روح و باطن آن فضای ساده را بتوان با نورپردازی یا صداگذاری تقویت کرد. همچنین با گسترش این فرهنگ، پیرغلامانی را می شود پیدا کرد که برای نسل جدید از جهت ادب و تعامل شان الگو و اسوه هستند.

امین نوروزی که پیشتر مدیر گروه فیلم و سریال شبکه چهار بود، در این مجموعه تهیه کنندگی خانه های نورانی را به عهده دارد؛ مستندی که قرار است در هفت شب روی آنتن برود. در ادامه با این تهیه کننده گفت و گویی داشتیم و از جزئیات تولد این مجموعه گفتیم و شنیدیم.

۴ از دغدغه های بگوییید که باعث شکل گیری این مستند شد.

روضه های خانگی از بچگی تا امروز همیشه در برنامه ام بوده اند به طوری که با این فضا مانوس هستم. برخی از خانه ها مثل خانه میرزا اسماعیل اربابی از قبل در روضه هایش شرکت کرده بودم و می دانستم این خانه، خانه نفس دار و باطن داری است. از قدیم معروف بود خانه هایی که در آنها افرادی زندگی می کنند که روضه دار و قرآن خوان هستند، خوش اشک اند و روضه در آن می گیرند. اعتقاد و باوری داریم که این خانه ها بانی متقی و خالصی دارد که جزو افراد مقرب هستند و روضه در آنجا خوب است. البته این طور نیست که این روضه ها شلوغ و پررفت و آمد باشند، بلکه برعکس این افراد دنبال جمع کردن جمعیت نیستند. البته که این مدل روضه های پر جمعیت هم خوب و محترم است اما اگر روضه ای باشد که در آن پیرفرزانه و متقی حضور دارد با این که ساده است، همان سادگی اخلاص می آورد و اصلا یک جنس دیگر است. به همین سبب به ذهنم رسید، می توان در مورد این جریان مستندی ساخت. ما همیشه مستند پرتله ساخته ایم اما این بار به جای الزام این که پرتله یک پیرفرزانه باشد، پرتله خانه، قدمت و تاریخچه ای را که دارد مورد بحث قرار داده ایم و در کنارش آن سنت های اصیل عزاداری امام حسین (ع) را بررسی می کنیم.

۵ عنوان خانه های نورانی هم از مواردی است که این فضا را برایمان تداعی می کند، چه شد آن را انتخاب کردید؟

خانه های نورانی را از آیه ای در قرآن استناد کردیم که خداوند صریحا اشاره می کند برخی خانه ها را به برخی دیگر رفعت داده و آن خانه ها محل نورالهی هستند. جالب است بدانید بسیاری از حسینیه های بزرگ مثل حسینیه علم بلائی یا حسینیه مددی، سابقا خانه یک محب ابا عبا... بوده است که جلسات را خالصانه برگزار می کردند و

اکنون تبدیل به عبادتگاه شده اند. عنصر اخلاص، کیمیایی است که باعث می شود هر مخاطبی را جذب کند. ما هم در این مجموعه مستند سعی کردیم پیرامون این موضوع جلو برویم.

۶ این خانه ها را از کجا پیدا کردید و سراغ شان رفتید؟

در تهران چند خانه بود که بعضی از آنها در محله معروف بودند. با این